

АНТИКОРУПЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ANTI-CORRUPTION EXPERTISE IN PUBLIC ADMINISTRATION AND PROSPECTS FOR ITS IMPLEMENTATION BY LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES

Діордіца І.В., д.ю.н., професор,
професор кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну

Дасюк В.В., асистент кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну

У статті автори здійснили дослідження актуальних питань антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні та перспектив її впровадження органами місцевого самоврядування у теоретичному і практичному аспектах. Актуальність дослідження обумовлена тим, що нині корупціогенні властивості норм нормативно-правових актів є проблемою, яка потребує злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх уповноважених суб'єктів владних повноважень. Визначено правову природу, поняття, ознаки та види антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні. Встановлено суб'єктів проведення антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні. З'ясовано, що виявленню й усуненню корупціогенних чинників у нормативно-правових актах покликана антикорупційна експертиза як превентивний захід запобігання корупції, спрямований на усунення причин, сприятливих для вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією. Обґрунтовано сутність та особливості впровадження антикорупційної експертизи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. Сформульовано напрями законодавчого забезпечення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. Висновується, що орган місцевого самоврядування повинен набути відповідний законодавчий статус саме як суб'єкт здійснення обов'язкової антикорупційної експертизи. З метою належної організації процедури здійснення обов'язкової антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проектів) органів місцевого самоврядування, необхідно передбачити у чинному законодавстві можливість даним суб'єктам утворювати відповідні підрозділи або уповноважувати осіб на виконання цієї антикорупційної функції.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, територіальна громада, публічне адміністрування, антикорупційна експертиза, корупція, антикорупційна функція.

In the article, the authors research the topical issues of anti-corruption expertise in public administration and the prospects for its implementation by local self-government bodies in theoretical and practical aspects. The relevance of the research is due to the fact that today the corruption-prone properties of normative legal acts are a problem which requires coherence and systematic anti-corruption activities of all authorized subjects of power. The authors define the legal nature, concept, features and types of anti-corruption expertise in public administration. The authors identify the subjects of anti-corruption expertise in public administration. It is found that anti-corruption expertise is intended to identify and eliminate corruption-generating factors in legal acts as a preventive measure to prevent corruption, aimed at eliminating the causes favourable to corruption offences or corruption-related offences. The article substantiates the essence and peculiarities of implementation of anti-corruption expertise of regulatory legal acts of local self-government bodies. The authors formulate the directions of legislative support for anti-corruption expertise of regulatory legal acts of local self-government bodies. It is concluded that a local self-government body should acquire the appropriate legislative status as a subject of mandatory anti-corruption expertise. In order to properly organise the procedure for mandatory anti-corruption expertise of regulatory legal acts (and/or their drafts) of local self-government bodies, it is necessary to provide for the possibility for these entities to form relevant units or authorise persons to perform this anti-corruption function in the current legislation.

Key words: local self-government bodies, territorial community, public administration, anti-corruption expertise, corruption, anti-corruption function.

Постановка проблеми. Корупція є небезпечним явищем, що становить загрозу національній безпеці України та демократичному розвитку держави, а також негативно впливає на всі сфери суспільного життя. З метою подолання корупції держава має здійснювати ефективну діяльність, спрямовану на профілактику корупційних діянь, усунення причин та умов поширення корупції.

Одним із основних факторів, що можуть сприяти виникненню корупції в державі, є нормативно-правові акти. Сьогодні корупціогенні властивості норм нормативно-правових актів є проблемою, яка потребує злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх уповноважених суб'єктів владних повноважень. Виявленню й усуненню корупціогенних чинників у нормативно-правових актах покликана антикорупційна експертиза як превентивний захід запобігання корупції, спрямований на усунення причин, сприятливих для вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Існування корупційних норм у нормативно-правових актах зумовлено правовою невизначеністю сутності та особливостей проведення антикорупційної експертизи. Досягнення зменшення корупційного рівня шля-

хом усунення передумов виникнення корупції через застосування такого профілактичного інструменту як антикорупційна експертиза можливо за умови створення належного правового регулювання цього особливого виду діяльності у сфері публічного адміністрування. Більше того, нині на законодавчому рівні не встановлено проведення обов'язкової антикорупційної експертизи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування, що часто призводить до прийняття рішень сільськими, селищними, міськими, районними та обласними радами з корупціогенними чинниками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні чимало науковців та експертів займалися дослідженням окремих аспектів сфери запобігання та протидії корупції, в тому числі й у сегменті експертизи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. Так на рівні наукових робіт можемо відмітити праці О. Віннікова, С. Гавриша, М. Богуславець, М. Дьоміна, Т. Коломоєць, В. Колпакова, О. Купіної, І. Лугового, Н. Ростовської, Н. Сметаніної, Т. Хабарової, Ю. Ярошенко та ін. Однак, концептуальні питання антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні та перспективи її впрова-

дження органами місцевого самоврядування нині не стали предметом окремих наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу. Поняття «антикорупційна експертиза» складається з таких елементів як «антикорупційний» та «експертиза». У термінологічній літературі дефініція «антикорупційний» розуміється як спрямований на боротьбу проти корупції [1], а поняття «експертиза» – вивчення, перевірка, аналітичне дослідження, кількісна чи якісна оцінка висококваліфікованим фахівцем, установою, організацією певного питання, явища, процесу, предмета тощо, які вимагають спеціальних знань у відповідній сфері суспільної діяльності [2, с. 333].

Антикорупційна експертиза має свої особливості та відрізняється від інших видів правових експертиз.

Одним із основних корупційних факторів в Україні є колізії, змістовні та технічні вади нормативно-правових актів, що видаються державними органами та органами місцевого самоврядування. Антикорупційна експертиза названих актів є важливим засобом запобігання корупції і визнається частиною системного підходу до запобігання корупції в вище названих органах [3, с. 5].

На думку С. Б. Гавриша у регламенті органу законодавчої влади або органу виконавчої влади має бути прописано, що закони та підзаконні акти органів влади не можуть бути прийняті, якщо в них зберігаються корупційні фактори. Право офіційно проводити антикорупційну експертизу повинні мати усі зацікавлені неурядові організації. До законодавчого процесу в Україні можуть залучатися широкі версти населення. Їхні інтереси повинні бути представлені у законодавчих органах різних рівнів з метою забезпечення процедури обговорення громадськістю та засобами масової інформації з урахування їхньої думки при проведенні експертизи [4, с. 3].

М. В. Романюк зазначає, що антикорупційна експертиза – це діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи в поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних із корупцією. Антикорупційна експертиза проводиться з метою виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення [6, с. 99].

Досліджуючи поняття та види антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проектів І. О. Луговий та Ю. В. Ярошенко дійшли висновку, що під антикорупційною експертизою необхідно розуміти спеціальну правову діяльність, що проводиться особою або групою осіб, за вимогою закону, за запитом уповноваженого органу або за власною ініціативою з метою виявлення можливостей вчинення корупційних діянь та можливого виявлення корупційних ризиків, що можуть міститися у нормах конкретного, оцінюваного нормативно правового акту або його проекту, або у комплексі з діючими нормативно-правовими актами, що завершується наданням письмового висновку. До ознак антикорупційної експертизи вони відносять такі: правова діяльність; проводиться особою або групою осіб; ґрунтується на нормах закону та підзаконних нормативно-правових актів; мета – з'ясування та роз'яснення норм права щодо виявлення корупційних ризиків; наявність спеціальної, офіційно затвердженої методології дослідження; ґрунтується на нормах діючого законодавства; є складовою нормотворчої (правотворчої) діяльності; являється засобом удосконалення нормативно-правових актів; має підсумком надання спеціального письмового висновку за результатами антикорупційної експертизи [17, с. 238].

На думку А. Ю. Олійника та Ю. В. Оніщика антикорупційна експертиза – це урегульована нормами права

діяльність державних і суспільних суб'єктів по виявленню в проектах та в чинних нормативно-правових актах певних факторів, які сприяють чи можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень чи правопорушень які пов'язані з корупцією та розроблення рекомендацій щодо усунення названих факторів і врахування їх у відповідних актах, що підлягають обов'язковому оприлюдненню. До ознак, що характеризують поняття антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, слід віднести: а) діяльність державних і суспільних суб'єктів, що урегульована нормами права; б) виявлення в чинних нормативно-правових актах та їх проектах певних факторів; в) названі фактори сприяють чи можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень; г) розроблення рекомендацій щодо усунення таких факторів; г) названі рекомендації підлягають обов'язковому оприлюдненню [8, с. 150].

Обов'язковість проведення антикорупційної експертизи передбачено у Законі України «Про запобігання корупції», у ст. 1 якого антикорупційну експертизу визначено як діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією [9].

Аналізуючи законодавче визначення поняття «антикорупційна експертиза» Н. В. Сметаніна пропонує додати окрім дієслова в майбутньому часі ще й у теперішньому – сприяють або можуть сприяти вчиненню. Оскільки завданням антикорупційної експертизи є не лише виявлення й усунення корупціогенних факторів у нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів, які приймаються, але також й тих, які вже існують і є чинними в нашій державі. Залишається незрозумілим, чому у визначенні поняття в ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» законодавець обмежився дієсловом майбутнього часу, а в ст. 55 цього ж Закону, зазначаючи мету й завдання антикорупційної, вживає і теперішній. Було б логічним і в ст. 1 і в ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» використовувати обидва часи дієслова [5, с. 238].

У ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» встановлено, що обов'язкова антикорупційна експертиза здійснюється Міністерством, крім антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд ВРУ народними депутатами України, яка здійснюється комітетом ВРУ, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією. Обов'язковій антикорупційній експертизі, яка проводиться Міністерством, підлягають усі проекти нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд КМУ. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів державних органів, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації. НАЗК може проводити за власною ініціативою у встановленому ним порядку антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд ВРУ або КМУ. За ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів. [9].

Враховуючи вимоги ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» види антикорупційної експертизи в залежності від суб'єктів її проведення можна класифікувати на:

1) антикорупційна експертиза, яка здійснюється Міністерством. Сукупність нормативно-правових актів, які підлягають обов'язковій антикорупційній експертизі Міністерством, поділяються на дві групи. До першої включені: а) закони України; б) акти Президента України; в) акти КМУ. До другої – нормативно-правові акти державних органів, які підлягають державній реєстрації;

2) антикорупційна експертиза, яка здійснюється Комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією (Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики). Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (далі – Антикорупційний Комітет) обов'язково здійснює антикорупційну експертизу проєктів нормативно-правових актів: а) внесених на розгляд ВРУ народними депутатами України; б) за Регламентом ВРУ цей комітет готує експертні висновки про відповідність вимогам антикорупційного законодавства кожного проєкту нормативно-правового акту, що вноситься на розгляд ВРУ незалежно від виду акту та суб'єкта ініціювання;

3) антикорупційна експертиза, яка здійснюється НАЗК. НАЗК здійснює антикорупційну експертизу проєктів нормативно-правових актів, які вносяться на розгляд: а) ВРУ, б) КМУ. Особливістю такої експертизи є те, що вона проводиться НАЗК за власною ініціативою, у тому числі у зв'язку із зверненням громадян чи громадських об'єднань;

4) громадська антикорупційна експертиза. В нормах, які регламентують питання проведення громадської антикорупційної експертизи, по-перше, визначено суб'єктів, які мають право ініціювати (проводити і замовляти) проведення громадської антикорупційної експертизи. Такими суб'єктами визнані: а) фізичні особи; б) громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники; в) юридичні особи. По-друге, підкреслено, що об'єктами експертної оцінки є: а) нормативно-правові акти і б) проєкти нормативно-правових актів. По-третє, встановлені джерела ресурсного забезпечення: а) безпосередньо експертизи і б) оприлюднення її результатів. По-четверте, суб'єктам громадської антикорупційної експертизи надано право: а) подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів та б) отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій [7, с. 239; 10, с. 11].

У проведенні антикорупційної експертизи беруть участь різні суб'єкти, які відрізняються одне від одного своїм правовим статусом.

Суб'єкти проведення антикорупційної експертизи визначені в ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» [9]. До них віднесено: Міністерство юстиції України; Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією; Національне агентство з питань запобігання корупції; фізичні особи, громадські об'єднання, юридичні особи. Вся сукупність суб'єктів проведення антикорупційної експертизи поділяється на дві групи. Критеріями поділу є: а) правова природа суб'єкта щодо наявності владних повноважень; б) рівень імперативності щодо права на експертизу [11, с. 454].

Отже, законодавством не передбачено обов'язків ані представників державної влади, ані представників місцевого самоврядування проводити систематичну антикорупційну експертизу нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування.

Досліджуючи правову природу антикорупційної експертизи нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування вважаємо за необхідне звернути увагу на наступне.

Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» від 20 червня 2022 року № 2322-IX затверджено Антикорупційну стратегію на 2021–2025 роки [12].

На наш погляд, одним із визначальних аспектів у контексті мети цього дослідження є положення, визначені в абз. 1 п. 1.2 даної Антикорупційної стратегії. Так, вибудовуючи концепцію формування державної антикорупційної політики у 2021–2025 роках законодавець зазначив, що метою цієї Антикорупційної стратегії є досягнення суттє-

вого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та *органів місцевого самоврядування*. У цій Антикорупційній стратегії корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів.

Тобто законодавець, усвідомлюючи всі негативні наслідки для суспільства від даного явища, визначає запобігання та протидію корупції не як правову форму судової та/або правоохоронної функції держави, а як самостійну державну функцію, без реалізації якої неможливе стабільне економічне зростання та розбудова ефективних інститутів держави, у тому числі й органів місцевого самоврядування.

Більше того, в абз. 8 п. 1.2 Антикорупційної стратегії зазначено, що результати аналізу стану корупції в Україні, ефективності антикорупційної політики попередніх періодів, міжнародних стандартів та найкращих світових практик у сфері запобігання та протидії корупції дали змогу сформулювати такі основні принципи антикорупційної політики на 2021–2025 роки: 1) оптимізація функцій держави та *місцевого самоврядування*, реалізація чого передусім передбачає усунення дублювання повноважень різними органами; тимчасове припинення реалізації малоефективних повноважень, що супроводжуються високим рівнем корупції, до запровадження належних процедур, які мінімізуватимуть відповідні корупційні ризики; усунення випадків реалізації одним і тим самим органом повноважень, поєднання яких створює додаткові корупційні ризики; 2) цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та *органами місцевого самоврядування*, прозорість діяльності та відкриття даних як основа для мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності; 3) створення на протипагу існуючим корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб; 4) забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, що створює додатковий стримувальний ефект для всіх суб'єктів правовідносин; 5) формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права.

Отже, одним із основних корупційних факторів в Україні є колізії, змістовні та технічні вади нормативно-правових актів, що видаються державними органами різного рівня, а також органами місцевого самоврядування [13].

На відміну від більшості східноєвропейських країн, в Україні не прийнято загального закону про вимоги до нормативно-правових актів, тому правова експертиза таких актів на підставі окремих регламентів і положень не завжди включає також оцінку корупційних ризиків [13].

На переконання авторів має бути розроблена Методологія проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування (далі – Методологія). Метою даної Методології має бути виявлення в нормативно-правових актах органів місцевого самоврядування (та/або їх проєктах) положень, які самостійно або в поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Методологія має застосовуватись для проведення антикорупційної експертизи таких видів нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування:

- рішень (та/або їх проєктів) сільських, селищних, міських, районних та обласних рад;
- рішень (та/або їх проєктів) виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

Антикорупційні експертизи мають підлягати нормативно-правові акти органів місцевого самоврядування, які приймаються в межах реалізації виключної компетенції

сільських, селищних, міських, районних, обласних рад (статті 26, 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») або врегульовують суспільні відносини в таких сферах публічного управління:

- соціально-економічний і культурний розвиток, планування;
- бюджет, фінанси і ціни;
- управління комунальною власністю;
- житлово-комунальне господарство, побутове, торговельне обслуговування, громадське харчування, транспорт і зв'язок;
- будівництво;
- освіта, охорона здоров'я, культура, молодіжна політика, фізкультура і спорт;
- регулювання земельних відносин та охорона навколишнього природного середовища;
- соціальний захист населення;
- реєстрація місця проживання фізичних осіб;
- забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян;
- надання безоплатної первинної правової допомоги;
- організація надання адміністративних послуг населенню [14].

Констатуємо, що правовою основою розроблення Методології є Європейська хартія місцевого самоврядування, ратифікована Законом України від 15 липня 1997 року № 452/97-ВР, Конституція України, закони України «Про запобігання корупції», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про доступ до публічної інформації», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Прийняття Закону України «Про запобігання корупції» у 2014 році вказує на те, що пріоритетним завданням у напрямку запобігання корупції є попередження виникнення та поширення корупції. Запобіжний характер антикорупційного законодавства є важливою відмінністю від чинних раніше нормативно-правових актів, дія яких переважно спрямовувалась на притягнення, винних у вчиненні корупційних правопорушень осіб, до відповідальності [15, с. 40]. У зв'язку з цим головні зусилля уповноважених суб'єктів мають бути спрямовані на профілактику корупційних діянь, усунення причин та умов поширення корупції в Україні, серед яких важливим дієвим превентивним заходом є антикорупційна експертиза.

Основні зусилля органу місцевого самоврядування мають бути спрямовані не тільки на сприяння розвитку територіальної громади, району чи області на принципах доброго врядування на місцевому рівні, визначених у Додатку 1 до Валенсійської декларації, ухваленої Комітетом міністрів РЄ від 22 березня 2008 року, а й на виявлення корупційо-генних факторів прийнятих рішень чи їх проєктів та усунення відповідних негативних наслідків.

Висновок. На наше переконання, задля реалізації органом місцевого самоврядування зазначеного вище, він повинен набути відповідний законодавчий статус саме як суб'єкт здійснення обов'язкової антикорупційної експертизи.

Як наслідок, необхідно доповнити ст. 55 Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року наступним пунктом:

«2.1. Обов'язкова антикорупційна експертиза також здійснюється органами місцевого самоврядування щодо нормативно-правових актів (та/або їх проєктів), які ними приймаються: а) в межах повноважень, визначених ст. 26 та 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»; б) або врегульовують суспільні відносини в таких сферах публічного управління: соціально-економічний і культурний розвиток, планування;

бюджет, фінанси і ціни; управління комунальною власністю; житлово-комунальне господарство, побутове, торговельне обслуговування, громадське харчування, транспорт і зв'язок; будівництво; освіта, охорона здоров'я, культура, молодіжна політика, фізкультура і спорт; регулювання земельних відносин та охорона навколишнього природного середовища; соціальний захист населення; реєстрація місця проживання фізичних осіб; забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; надання безоплатної первинної правової допомоги; організація надання адміністративних послуг населенню.

Міністерство юстиції України визначає порядок і методологію проведення органом місцевого самоврядування антикорупційної експертизи, а також порядок оприлюднення її результатів».

З метою належної організації процедури здійснення обов'язкової антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування, вважаю за необхідне передбачити у чинному законодавстві можливість даним суб'єктам утворювати відповідні підрозділи або уповноважувати осіб на виконання цієї антикорупційної функції.

Висновуючи сказане, наголошуємо на необхідності доповнити Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» статтею такого змісту:

«**Стаття 59.2.** Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з питань проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування

1. З метою організації та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупційо-генних чинників у нормативно-правових актах (та/або їх проєктах) органів місцевого самоврядування, утворюються (визначаються) уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з питань проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування.

Уповноважений підрозділ (уповноважена особа) з питань проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органів місцевого самоврядування утворюється (визначається) в сільських, селищних, міських, районних та обласних радах.

2. Керівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) підзвітний і підконтрольний відповідній сільській, селищній, міській, районній чи обласній раді.

Голова відповідної ради забезпечує гарантії незалежності уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи чи осіб) від впливу чи втручання у його роботу.

3. Міністерство юстиції України затверджує Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу).

4. Основними завданнями уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) є:

1) організація роботи з питань проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів (та/або їх проєктів) органу місцевого самоврядування;

2) надання методичної та консультативної допомоги з питань виявлення корупційо-генних факторів у проєктах нормативно-правових актів органу місцевого самоврядування;

3) розгляд повідомлень про наявність корупційо-генних факторів у проєктах і чинних рішеннях органу місцевого самоврядування;

4) інформування голови сільської, селищної, міської, районної чи обласної ради про виявлені корупційо-генні фактори у проєктах нормативно-правових актів та чинних рішеннях органу місцевого самоврядування».

ЛІТЕРАТУРА

1. Антикорупційний. *Словник.UA*. URL: <https://slovnkyk.ua/index.php?swrd=антикорупційний>
2. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: Укр. енцикл., 1998. Т. 2: Д – Й. 1998. 744 с.

3. Методичні рекомендації: громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування / О. Вінніков, Ю. Веретельникова, А. Марговська, Б. Мосунов, Н. Кобильчак, О. Печалін. К., 2015. 78 с.
4. Гавриш С.Б. Стан та проблеми антикорупційної експертизи законодавства в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2008. Вип. 18. С. 3–10.
5. Сметаніна Н.В. Антикорупційна експертиза як напрям запобігання корупції. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 237–241.
6. Романюк М.В. Деякі питання антикорупційної експертизи в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 6. Том 2. С. 98–103.
7. Луговий І.О., Ярошенко Ю.В. Поняття та види антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та їх проєктів. *Південно-український правничий часопис*. 2023. № 1. С. 236–241.
8. Олійник А.Ю., Оніщик Ю.В. Поняття та види антикорупційної експертизи нормативно-правових актів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 148–151. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/32>.
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n25>
10. Колпаков В.К. Систематика суб'єктів антикорупційної експертизи. *Адміністративно-правове забезпечення діяльності МВС України, Національної поліції України та інших суб'єктів публічної адміністрації: матеріали XIV науково-практичного семінару*. (м. Київ, 20 червня 2019 р.) / ред. колегія: І.Д. Пастух (голова), В.М. Дорогих, О.К. Волох. 2019. С. 10–12.
11. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломовець, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Гельветика, 2019. 588 с.
12. Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки» від 20 червня 2022 року № 2322-IX: Закон України від 20 червня 2022 року № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
13. Вінніков О. Громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування: методичні рекомендації. К.: 2015. 79 с.
14. Богуславець М., Дьомін М., Купіна О. Методологія проведення антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів органів місцевого самоврядування. *Інститут законодавчих ідей*. К.: 2022. URL: <https://izi.institute/research/metodologiya-provedennya-antukorupczijnoyi-ekspertyzy-proyektiv-normatyvno-pravovyh-aktiv-organiv-miscevogo-samovryaduvannya/>
15. Хабарова Т.В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2017. 216 с.